การศึกษาและจัดทำข้อเสนอทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย
The Study and Prepare The Legal Proposals Related To The Development Of Early Childhood In Thailand

นิวัตต์ น้อยมณี*, กัญภร เอี่ยมพญา**, สรรเสริญ หุ่นแสน**,
ดาวประกาย ระโส***, อภิชาติ อนุกูลเวช****
Niwat Noymanee*, Kanporn Aiemphaya**, Sansern Hunsaen**,
Daoprakai Raso***, Abhichat Anukulwech****
มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ*, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์**,
โรงเรียนพรหมพิกุลทอง***, วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี****
Bangkok Suvarnabhumi University*, Rajabhat Rajanagarindra University**,
Prompikunthong School***, Chonburi Technical College****

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง โครงการศึกษาและจัดทำข้อเสนอทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย 2) เพื่อจัดทำข้อเสนอในการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย วิธีการศึกษาเป็นแบบเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษา พบว่า การจัดทำข้อเสนอรองรับการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย ได้ผลการจัดลำดับระดับพิจารณาจากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ในมาตรา 14, 19, 23, 24, 25 และ 27 ดังนี้ ลำดับที่ 1 กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาให้เชื่อมโยงกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ลำดับที่ 2 กฎหมายเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน ที่มีหน้าที่หรือดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ลำดับที่ 3 กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนา เด็กปฐมวัย ลำดับที่ 4 กฎหมายเกี่ยวกับการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ลำดับที่ 5 กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่การจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย ลำดับที่ 6 กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดสมรรถนะและตัวชี้วัดการพัฒนาเด็กปฐมวัย ลำดับที่ 7 กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กปฐมวัย ลำดับที่ 8 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำแผนดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ลำดับที่ 9 กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ ลำดับที่ 10 กฎหมายเกี่ยวกับการคัดกรองเพื่อค้นหาเด็กปฐมวัยที่พิการหรือมีความบกพร่อง ลำดับที่ 11 กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ลำดับที่ 12 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย ลำดับที่ 13 กฎหมายเกี่ยวกับการติดตามและส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัย ลำดับที่ 14 กฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การรับเด็กปฐมวัยเข้าศึกษาในระดับอนุบาล และระดับประถมศึกษาเพื่อมิให้มีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ลำดับที่ 15 กฎหมายเกี่ยวกับการให้บริการเพื่อ

พัฒนาหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย ลำดับที่ 16 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือเด็กปฐมวัย ลำดับที่ 17 กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการวิจัยและสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

คำสำคัญ: ข้อเสนอทางกฎหมาย, กฎหมายลำดับรอง , เด็กปฐมวัยไทย

Abstract

A study and prepare the legal proposals related to the development of early childhood in Thailand. The objective was aimed to study 1) to study, collect and analyze the laws related to Thai early childhood development 2) to prepare proposals for the preparation of laws related to Thai early childhood development. The study method was quantitative research and qualitative research.

The results found that 1) prepare the legal proposals related to the development of early childhood in Thailand**.** The grading results were considered from the essence of the Early Childhood Development Act B.E. 2562 in sections 14, 19, 23, 24, 25 and 27 as follows the first law was the early childhood children from kindergarten to elementary level to link with early childhood development; the second was the law on roles and duties of early childhood development of government and private agencies that have duties or operations related to early childhood development; the third was law on setting standards and best practices in relation to early childhood development.; the fourth was law on with the integration of collaboration between government agencies Local government organizations, the private sector and civil society to implement the early childhood development plan; the fifth was law concerning prescribing duties for early childhood education; the sixth was laws concerning determination of competencies and indicators for early childhood development; the seventh was Laws concerning rights and welfare of early childhood children; the eighth was Law on the preparation of an integrated annual action plan of government agencies and local administrative organizations for early childhood development; the ninth was Law on the promotion of early childhood caregivers and early childhood development Quality; The tenth was Law on Screening for Disabled or Disabled Early Childhood Children; the eleventh was law on personnel development in early childhood development; the twelve was Law on preparing early childhood database; the thirteenth was law on monitoring and promoting relevant agencies to collect information on early childhood children; the fourteenth was law on criteria for accepting early childhood children into kindergarten education; the fifteenth laws on services for the development of pregnant women and early childhood children; the sixteenth laws on the preparation of information for consideration of early childhood assistance; and the seventeenth was Laws relating to promoting research and creating innovations related to early childhood development.

Keywords: prepare the legal proposals, secondary law, the early childhood in Thailand

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติไว้ใน หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย บัญญัติไว้ใน มาตรา 50 (4) เข้ารับการศึกษาอบรมการศึกษาภาคบังคับ หมวด 5 หน้าที่ของรัฐมาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้เข้ารับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายรัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้สมกับวัยโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย มาตรา 258 จ. ด้านการศึกษา (1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกายจิตใจวินัยอารมณ์และสังคมและสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (ราชกิจจานุเบกษา, 2560, หน้า 13-14, 79) โดยแต่ละหน่วยงานมีภารกิจ ด้านการศึกษาและการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีทั้งส่วนที่ใกล้เคียงกันและแตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้มีการดำเนินการในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของประเทศที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านของธรรมชาติและศักยภาพ เพื่อให้มีโอกาสรับการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกันให้มากที่สุด และเป็นการส่งเสริมศักยภาพของเด็กและเยาวชนเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงมีการตราพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 5 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกว่า กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ (1) ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม เพื่อให้เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย (2) ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนเงินและค่าใช้จ่ายแก่เด็กและเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส และผู้ด้อยโอกาส จนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน (3) เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนตามพื้นฐานและศักยภาพที่แตกต่างกัน (4) ส่งเสริมสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาหรือพัฒนา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัดและมีศักยภาพที่พึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2561, หน้า 3)

การจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยในระยะที่ผ่านมายังคงมีปัญหาหลายประการที่จะต้องมีการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา ดังที่ สุริยา ฆ้องเสนาะ (2562, ออนไลน์) ได้เสนอปัญหาของการศึกษาปฐมวัย ไว้ดังต่อไปนี้ 1) การขาดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการที่สำคัญตามช่วงวัยของเด็ก 2) การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการศึกษาปฐมวัยของครู ผู้บริหาร ขาดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก 3) ระบบการผลิตครูปฐมวัยจากค่านิยมของการเข้ารับราชการที่มีสวัสดิการที่ดีและความมั่นคงในชีวิตจึงเกิดความต้องการเพิ่มคุณวุฒิในด้านการศึกษาของครูให้สูงขึ้น แต่ระบบการผลิตครูปัจจุบันยังขาดกลไกในการติดตามประเมินผลคุณภาพ 4) การให้ความสำคัญด้านเนื้อหาและการวัดประเมินผลมากกว่าการประเมินผลเพื่อพัฒนาหลักสูตร และการวัดประเมินผลระดับประถมศึกษาตอนต้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนท่องจำ

ความรู้จำนวนมาก ไม่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับหลักสูตรของการศึกษาปฐมวัยที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กโดยคำนึงถึงพัฒนาการในทุกด้านอย่างสมดุล จึงได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาสำหรับเด็กว่าควรขยายโอกาสทางการศึกษาปฐมวัยให้ทั่วถึงครอบคลุมแก่เด็กทุกคน เพื่อได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างเท่าเทียมตามศักยภาพจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับธรรมชาติตามวัย โดยมุ่งเน้นการเล่นและการเรียนรู้ตามธรรมชาติที่อยู่รอบตัวจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียน เพิ่มงบประมาณด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กโดยครอบคลุมเด็กทุกคนโดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาส ด้านครอบครัวเสนอให้เผยแพร่ความรู้ให้สาธารณชนและสังคมมีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้การศึกษากับพ่อแม่เพื่อเตรียมความพร้อมในการมีบุตรและดูแลส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยควรให้ความช่วยเหลือสนับสนุนผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ดูแลหลักของเด็กปฐมวัยในชนบทให้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ในด้านระบบการศึกษารัฐต้องกำหนดเป้าหมายนโยบายและหลักสูตรให้ชัดเจนสำหรับการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมต่อเนื่อง จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและทัดเทียมกันทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน พัฒนาเชื่อมโยงรอยต่อของแต่ละช่วงวัยโดยเริ่มต้นจากบ้าน ศูนย์ดูแลเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาสร้างเครือข่ายบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษาในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และแบ่งปันข้อมูลในการดูแลและพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยให้ทั่วถึง สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, หน้า 3-4) ที่จัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยคำนึงถึงสภาพสังคมที่บิดามารดาและผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความจำเป็นต้องพาเด็กปฐมวัยไปรับบริการดูแลและพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ที่มีคุณภาพแตกต่างกันมาก ระหว่างกลุ่มมีโอกาสกับกลุ่มด้อยโอกาสระหว่างการจัดการศึกษาเร่งเรียนจนเครียดกับแบบละเลยขาดความเอาใจใส่ ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนจากมุมมองของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์และการปฏิรูปการศึกษา ในเด็กปฐมวัย

ผลกระทบต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยยังมีอีกหลายปัจจัย ดังผลการศึกษาของกรองทอง บุญประคอง (2561, ออนไลน์) ที่พบว่า คุณภาพปฐมวัยเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะบ่งชี้ถึงความมั่นคงและสันติสุขอย่างยั่งยืนของสังคมในอนาคตยังถูกละเลยมาตลอดกว่า 3 ทศวรรษ คือ ความเครียดและการขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่เหมาะสมอย่างที่ควรจะเป็นของเด็กอนุบาล ซึ่งถูกกระทบต่อเนื่อง มาจากระบบการสอบคัดเลือกเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของไทย ด้วยค่านิยมของพ่อแม่ผู้ปกครองและสังคมที่ยึดติดกับชื่อเสียงของโรงเรียนที่เด่นดัง ประกอบกับคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาที่แตกต่างกันมาก และการจัดสรรโอกาสในการเข้าเรียนด้วยการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนที่มีความต้องการสูงทำให้เกิดสภาพปัญหาหลายด้านที่กระทบต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย รวมถึงกระทบกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็กอย่างครบวงจรนับตั้งแต่เด็กถูกจับมานั่งเร่งเรียน เขียน อ่าน คิดคำนวณ หรือสร้างเชาว์ปัญญา ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสมกับวัย ฝืนกับธรรมชาติของเด็กจนเกิดความเครียดทั้งการเรียนและเครียดจากความคาดหวังของพ่อแม่และครูไม่เว้นแม้แต่ในเวลาพักผ่อนตอนเย็นหรือในช่วงวันหยุดผลกระทบต่อเด็กโดยตรง คือ 1) ทำให้เด็กขาดโอกาสในการเรียนรู้ที่เหมาะสมอย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาการศึกษาที่สอดคล้องกับองค์ความรู้เรื่องทักษะสมอง 2) ก่อให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้และหมดพลังในการอยากเรียนรู้นับแต่เด็กก็ถูกเร่งเรียนด้วยวัยที่เล็กลงไปเรื่อย ๆ 3) ก่อให้เกิดความทุกข์ใจความเครียดที่ก่อตัวและสะสมในจิตใจของเด็กตั้งแต่เล็ก ๆ อย่างต่อเนื่องภาวะความเครียดเรื้อรังเช่นนี้ส่งผลเสียในระยะยาวต่อพัฒนาการสมองของเด็ก 4) เมื่อผลสอบประกาศเอามาเด็กที่สอบไม่ผ่านซึ่งมีจำนวนมากกว่าเด็กที่สอบผ่านจะถูกตีตรา

ว่าสอบไม่ติดเรียนไม่เก่งตั้งแต่ปฐมวัย การเห็นคุณค่าของตนเองซึ่งเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นในวัยนี้ถูกทำลายไปอย่างน่าเสียดาย และยากที่จะไปสร้างขึ้นในภายหลัง นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการกลุ่มกระทรวง คณะที่ 2 (2562, บทสรุปผู้บริหาร) ได้ให้ข้อเสนอว่า ช่วงปฐมวัยอายุ - ก่อน 6 ปีบริบูรณ์ ถือเป็นช่วงวัยแห่งการเจริญเติบโตที่สำคัญที่สุดของชีวิต เพราะพัฒนาการทุก ๆ ด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ภาษา จริยธรรม และความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาในหลายมิติยังไม่บรรลุเป้าหมายทั้งในเรื่องน้ำหนักเด็กแรกเกิดภาวะทุพโภชนาการ คุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบาย การนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติ และพัฒนาระบบสนับสนุนอื่น ๆ ขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงบริบทการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งในเรื่องการเกิดที่ลดลง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อัตราการมีส่วนร่วมในตลาดงานของผู้หญิง และความรู้ความเข้าใจทัศนคติ การเลี้ยงดูของครอบครัว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้นำเสนอถึงความจำเป็นที่ต้องเสนอให้ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการดำเนินงานที่มีความเชื่อมโยงหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุขกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกกระทรวง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานทุกระดับ ทุกสังกัด ทั้งในระดับนโยบาย จนถึงระดับปฏิบัติ เกิดการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติอย่างมีเอกภาพ เป็นรูปธรรม และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน มีคุณภาพตามศักยภาพ ตามวัยและต่อเนื่องและสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน ในขั้นตอนการดำเนินงานได้มอบหมายให้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นเจ้าภาพหลักในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนงบประมาณ และแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยไปใช้เป็นกรอบแนวทางและเป้าหมายร่วมกัน ในการพัฒนาคุณภาพ การบริการดูแลพัฒนา และจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อให้เป็นไป ในทิศทางเดียวกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564, คำนำ)

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาเอกสารหลักฐานประกอบด้วยหนังสือเอกสารวิชาการนโยบายด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยแผนการศึกษาแห่งชาติระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีกฎหมายด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและกฎหมายที่เกี่ยวข้องของหน่วยของกระทรวงหน่วยงานที่รับผิดชอบการดูแลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยหญิงตั้งครรภ์หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาทั่วไปแก่เด็กปฐมวัยและร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยรวมทั้งผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับนโยบาย ระดับพื้นที่และระดับสถานศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อดำเนินการจัดทำโครงการศึกษาและจัดทำข้อเสนอทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย
2. เพื่อจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

ขอบเขตของการศึกษา ประกอบด้วย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้ศึกษากำหนดกรอบเนื้อหาที่ได้จากการศึกษา โดยการวิเคราะห์เอกสารและเก็บข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญจาก

1.1 สืบค้นรูปรวมศึกษานโยบายด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย องค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย และที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสภาพปัญหาในการดำเนินงานการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อกำหนดกรอบคิดในการศึกษา และแนวทางการดำเนินงาน

1.2 รวบรวม ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี นโยบายด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย แผนการศึกษาแห่งชาติ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี กฎหมายด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของกระทรวงหน่วยงานที่รับผิดชอบ การดูแล การพัฒนา การจัดการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย และการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย กฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.3 จัดเก็บข้อมูลการดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากผู้บริหารครูผู้สอนเด็กปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย จากนั้นจัดให้มีการสนทนากลุ่ม 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 ประกอบด้วย ครูปฐมวัย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย และครั้งที่ 2 ประกอบด้วย ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ผู้แทนจากสภาการศึกษา ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ในการศึกษาขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย

ระยะที่ 2 การสอบถามผู้บริหาร ครู/ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับการจัดการเพื่อพัฒนาเด็กที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ระยะที่ 3 การสัมภาษณ์หรือเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากผู้ที่มีหน้าที่ในระดับปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 4 การสัมภาษณ์หรือเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับสถานศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 5 การจัดทำรายงานการศึกษาและจัดทำข้อเสนอทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย และข้อเสนอรองรับการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทยรองรับการปรับปรุงกฎหมายการศึกษาชาติ แนวทางการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอรองรับการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เด็กปฐมวัยไทย มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อพิจารณาเพื่อจัดทำข้อเสนอรองรับการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เด็กปฐมวัยไทย จำนวน 2 กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

รอบที่ 1 การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับผลการจัดลำดับระดับพิจารณาจากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ในมาตรา 14, 19, 23, 24, 25 และ 27 แล้ว สมควรที่จะต้องมีกฎหมายลำดับรองเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน

พระราชบัญญัติ จาก ผู้บริหาร ครู/ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับการจัดการเพื่อพัฒนาเด็ก ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย จากผู้ที่มีหน้าที่ในระดับปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 5 คน ครูผู้สอน 3 คน ผู้ปกครองบ้านเรียน 1 คน และผู้ปกครองเด็ก 1 คน รวมเป็นจำนวน 10 คน ซึ่งเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)กรอบงานที่ศึกษา ใน 3 ประเด็นคือ 1) จากคำตอบที่ได้รับจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเด็กปฐมวัย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ครูพี่เลี้ยงและพี่เลี้ยงเด็กทั้งภาครัฐและเอกชน ว่ามีความเห็นกับการตอบที่ได้รับ หรือไม่ เพราะเหตุใด 2) ท่านมีแนวคิดที่จะให้เกิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นรูปแบบของการบูรณาการด้วยวิธีใด จำเป็นต้องมีกฎหมายกำหนดหรือไม่ 3) จากระดับคำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถาม ท่านเห็นว่าประเด็นใดเป็นประเด็นเร่งด่วนที่ควรจะต้องเสนอกฎหมายลำดับรอง เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ 4) ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)

รอบที่ 2 การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับผลการจัดลำดับระดับพิจารณาจากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562 ในมาตรา 14, 19, 23, 24, 25 และ 27 แล้วสมควรที่จะต้องมีกฎหมายลำดับรองเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับ สถานศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อดีตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อาจารย์สังกัดสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัว ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ นายกสมาคมการศึกษาเอกชน ผู้อำนวยการกองการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และอดีต ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา รวมเป็นจำนวน 11 คน ซึ่งเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กรอบงานที่ศึกษา ใน 3 ประเด็นคือ 1) จากคำตอบที่ได้รับจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเด็กปฐมวัย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ครูพี่เลี้ยงและพี่เลี้ยงเด็กทั้งภาครัฐและเอกชน ท่านมีความเห็นกับการตอบที่ได้รับ หรือไม่ เพราะเหตุใด 2) ท่านมีแนวคิดที่จะให้เกิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นรูปแบบของการบูรณาการด้วยวิธีใด จำเป็นต้องมีกฎหมายกำหนดหรือไม่ 3) จากระดับคำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถาม ท่านเห็นว่าประเด็นใดเป็นประเด็นเร่งด่วนที่ควรจะต้องเสนอกฎหมายลำดับรอง เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ 4) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. ขอบเขตระยะเวลาในการวิจัย ระยะเวลา 3 เดือน ระหว่างเดือน 28 ธันวาคม พ.ศ. 2565 ถึง 28 มีนาคม พ.ศ. 2566

ผลการวิจัย

การจัดทำข้อเสนอรองรับการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย ได้ผลการจัดลำดับระดับพิจารณาจากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ในมาตรา 14, 19, 23, 24, 25 และ 27 แล้ว สมควรที่จะต้องมีกฎหมายลำดับรองเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ผลจากการวิเคราะห์เอกสาร

แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม ผู้ศึกษาได้สรุปผลจากการดำเนินการเพื่อออกกฎหมายลำดับรองและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เด็กปฐมวัยไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่ 1 กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาให้เชื่อมโยงกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 2 กฎหมายเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ เอกชน ที่มีหน้าที่หรือดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 3 กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนา เด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 4 กฎหมายเกี่ยวกับการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 5 กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่การจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 6 กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดสมรรถนะและตัวชี้วัดการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 7 กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 8 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำแผนดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 9 กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

ลำดับที่ 10 กฎหมายเกี่ยวกับการคัดกรองเพื่อค้นหาเด็กปฐมวัยที่พิการหรือมีความบกพร่อง

ลำดับที่ 11 กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 12 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 13 กฎหมายเกี่ยวกับการติดตามและส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 14 กฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การรับเด็กปฐมวัยเข้าศึกษาในระดับอนุบาล และระดับประถมศึกษาเพื่อมิให้มีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 15 กฎหมายเกี่ยวกับการให้บริการเพื่อพัฒนาหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 16 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือเด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 17 กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการวิจัยและสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้ศึกษาขออภิปรายผล การจัดทำข้อเสนอรองรับการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทยจากประเด็นผลการศึกษาที่น่าสนใจดังนี้

1. เพื่อศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาทั้งที่เป็นเด็กปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กที่ขาดโอกาส และเด็กที่มีปัญหาอาจมาจากสุขภาพหรือปัญหาครอบครัว พบว่า มีกฎหมายและส่วนราชการ ภาคเอกชน จำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก ดังที่มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564, หน้า 5)

จากความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กดังกล่าวมา ได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในมาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและการตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน (ราชกิจจานุเบกษา, 2560, หน้า 14)

จะเห็นไว้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีการบัญญัติเรื่องการพัฒนาเด็ก โดยบัญญัติให้การการศึกษาก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ โดยให้เป็นภารกิจของทุกภาคส่วนที่ต้องร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาคุณภาพของเด็กไทยผ่านระบบการจัดการศึกษา เมื่อพิจารณาจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในด้านโอกาสทางการศึกษา สรุปว่า 1) ประชากรกลุ่มอายุวัยเรียน มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อนุบาล - มัธยมศึกษาตอนปลาย) เพิ่มสูงขึ้นซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากนโยบายโครงการเรียนฟรีlb[shkปีของรัฐบาล ตามสิทธิที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง 2) กลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐานปีการศึกษา 2552 - 2558 พบว่า จำนวนผู้เรียนดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะปี 2558 มีจำนวนเด็กด้อยโอกาสประเภทเด็กยากจนและผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษด้านปัญหาการเรียนรู้และปกป้องทางสติปัญญา ได้รับโอกาสเข้าเรียนมากที่สุด

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, หน้า 26 - 27) จัดทำ เจตนารมณ์และประเด็นสำคัญของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อยกระดับความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้อยู่ในลำดับต้นของวาระแห่งชาติ และเพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนในประเทศได้รับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามหลักวิชาการที่กล่าวในช่วงปฐมวัยตั้งแต่ปฏิสนธิ - 8 ปี เป็นช่วงที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นวัยที่สมองพัฒนาสูงสุดและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด อีกทั้งการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยรอบด้านอย่างเหมาะสมจะเป็นรากฐานของทุนมนุษย์ที่สำคัญต่อคุณภาพชีวิตของเด็กไปตลอดชีวิต การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในสังคม อีกทั้งจะทำให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความต่อเนื่องทั่วถึง และเท่าเทียม โดยให้มีระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สร้างการมีส่วนร่วมบูรณาการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับชาติ ภูมิภาค ท้องถิ่น ชุมชน จนถึงครอบครัวให้มีกระบวนการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความหลากหลาย แต่เป็นเอกภาพ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยกำหนดเป้าหมายระยะสั้น ว่าเด็กปฐมวัยทุกคนตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนถึงอายุ 8 ปี บริบูรณ์หรือก่อนเข้าศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 เข้าถึงการคัดกรอง การดูแลและการจัดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยอาจมีการเก็บค่าใช้จ่ายในอัตราที่เหมาะสมกับเศรษฐกิจ านะ หรือไม่เก็บค่าใช้จ่ายแล้วแต่กรณีทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, หน้า 18-21)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565, หน้า ช-ซ) จัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 - 2570 กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดทำและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัยและการดำเนินการตามกฎหมาย โดยกำหนดเป้าประสงค์ ดังนี้ 1) ให้มีกฎหมาย กฎระเบียบ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ตามสิทธิขั้นพื้นฐานและได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด 2) ระบบและกลไกในการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายที่เอื้อให้หน่วยงานและองค์กรเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ตามข้อกำหนด

มาตรการ 1. รวบรวม จัดทำ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อน และให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 และมาตรฐานสากล 2. ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดทำและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ตามสิทธิของเด็กปฐมวัยทางด้านสุขภาวะ และการศึกษา 3. ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย เอื้อต่อการเลี้ยงดูบุตรอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการขยายสิทธิการลา การส่งเสริมให้มีระบบการทำงานที่ยืดหยุ่นการทำงานจากที่บ้าน (work from home) 4. จัดทำระบบและกลไกในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กปฐมวัยตามกฎหมาย 5. ผลักดันให้มีหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องเรียน ไกล่เกลี่ย และดำเนินการทางคดีเพื่อพิทักษ์สิทธิ์ของเด็กปฐมวัย 6. ผลักดันให้มีคณะกรรมการไกล่เกลี่ย ประกอบด้วย 3 ฝ่าย ได้แก่คู่กรณี กรรมการ และคนกลาง 7. จัดทำแผนการผลิตพัฒนาและกำหนดอัตรากำลังของบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อรองรับการดำเนินงานทางด้านกฎหมาย 8. สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนทั่วไปถึงหน้าที่ในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กปฐมวัยตามกฎหมาย สอดคล้องกับการที่คณะกรรมการสภาการศึกษาเห็นชอบแนวทางการดำเนินงานของ

คณะอนุกรรมการสภาการศึกษา โดยมีการตั้งคณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย : เพื่อดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนวทางพัฒนากฎหมายการศึกษา ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายลำดับรองที่ออกตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความเห็นข้อกฎหมายที่มีการหารือ เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษา รวมทั้งขับเคลื่อนการส่งเสริมความรู้ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม (สภาการศึกษา, 2566, ออนไลน์)

จากการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทยครั้งนี้ เมื่อผู้ศึกษา วิเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ในการจัดการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทยที่ผ่านมา มีการศึกษาพบประเด็นที่มีความสัมพันธ์สอดคล้อง และเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการในด้านการปรับปรุง แก้ไข หรือการออกระเบียบ กฎหมาย หรือคำสั่งที่จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่หน่วยงาน สถานศึกษา และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถนำไปใช้ ที่มีผลการศึกษาวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

อรพรรณ บัวอิ่น (2560, หน้า 103-104) ได้ศึกษา การศึกษาปฐมวัยและพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนในประเทศกำลังพัฒนา : หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศไทย พบว่า การได้เรียนในชั้นปฐมวัยจะส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสติปัญญา สติปัญญาจากการประมาณการ พบว่า การได้เรียนในชั้นปฐมวัยส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเด็กทั้งสองกลุ่ม และส่งผลบวกต่อเด็กกลุ่มอายุ 3-4 ปี ในอัตราส่วนเพิ่มที่มากกว่ากลุ่มเด็กเฉพาะอายุ 4 ปี ซึ่งอาจทำให้อาจจะเกิดจากเด็กอายุ 4 ปี ในช่วงอายุที่เพิ่มมากขึ้นเด็กสามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้ด้วยตัวเอง หรือเกิดจากการเลี้ยงดูที่พ่อแม่หรือผู้ดูแลหลัก ให้ความเอาใจใส่ด้านการพัฒนาการของเด็ก มีการฝึกฝนผ่านการเลี้ยงดูเพื่อให้เด็กสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ รวมทั้งปัจจัยอื่นๆทั้งจากตัวเด็กและสิ่งแวดล้อมในการเลี้ยงดูของเด็กซึ่งอาจจะส่งผลทำให้การเรียนในชั้นปฐมวัยส่งผลต่อพัฒนาการเด็กอายุ 4 ปี ไม่สูงกว่าเด็กอายุ 3-4 ปี โดยเปรียบเทียบในด้านความพร้อมทางด้านสติปัญญา นอกจากนั้นปัจจัยทางด้านครอบครัวและการเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นปัจจัยสำคัญต่อพัฒนาการในด้านต่างๆ ด้วยเช่นกัน การศึกษานี้จึงเป็นงานหนึ่งที่สนับสนุนการที่รัฐควรพยายามขยายโอกาสการเข้าถึงการเรียน ในระดับชั้นปฐมวัยให้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในถิ่นทุรกันดารที่อยู่ห่างไกล ซึ่งการเรียนในระดับปฐมวัยจะเป็นการพัฒนาทักษะให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนทุกคนพร้อมยังมีส่วนช่วยในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดให้การเรียนในระดับปฐมวัยเป็นการเรียนภาคบังคับ ที่เด็กทุกคนจะต้องได้รับเพื่อเตรียมความพร้อมและปรับตัวเข้าสู่การเรียนระดับที่สูงขึ้น เพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาปฐมวัยอย่างเท่าเทียมกัน

ภาคิม จิรจตุรพรกุล (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวม สภาพปัจจุบันมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กที่มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การบริหารงานอย่างเป็นระบบ มาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม สำหรับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนั้น ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ก็ยังพบปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไข เช่น การจัดโครงสร้างการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่

เป็นระบบและชัดเจน ครูผู้ดูแลเด็กยังไม่มีความเข้าใจที่ดีพอ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา และการจัดทำหลักสูตร สถานที่จัดกิจกรรมไม่เพียงพอ และไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สภาพปัจจุบันมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการจัดกระบวนการพัฒนาด้านร่างกาย สำหรับสภาพปัญหาในภาพรวมพบว่า มีปัญหาน้อยที่สุด แต่จากการศึกษายังพบปัญหาในบางส่วน เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ไม่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ด้านคุณภาพเด็กสภาพปัจจุบัน พบว่า ทุกด้านมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ส่วนสภาพปัญหาด้านคุณภาพเด็กในภาพรวมอยู่ในระดับไม่มีปัญหา แต่ยังพบปัญหาในบางส่วน เช่น เด็กขาดการรู้จักระวังอุบัติภัยต่อตนเองและผู้อื่น เด็กขาดการรู้จักอดทน และรอคอย

2. เพื่อจัดทำข้อเสนอรองรับการจัดทำกฎหมายลำดับรอง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย จากการดำเนินการศึกษาตามโครงการศึกษาและจัดทำข้อเสนอกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย ที่ได้ดำเนินการในขั้นตอนของการสนทนากลุ่มและจากการวิเคราะห์แบบสอบถาม และได้จากข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญโดยผู้ศึกษาจัดกลุ่มของข้อเสนอการจัดทำกฎหมายลำดับรอง แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กฎหมายลำดับรองด้านหลักเกณฑ์ บทบาท หน้าที่ เพื่อการพัฒนา เด็กปฐมวัย

ควรมีการดำเนินการเพื่อให้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงประถมศึกษาให้เชื่อมโยงกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่การจัดการศึกษาให้แก่ เด็กปฐมวัย กฎหมายเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของหน่วยงานทั้งภาครัฐเอกชนที่มีหน้าที่หรือดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย กฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ การรับเด็กปฐมวัย เข้าศึกษาในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษาเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก และกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล

2.2 การป้องกัน ดูแล เด็กปฐมวัย

ควรมีการดำเนินการเพื่อให้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กปฐมวัย กฎหมายเกี่ยวกับการให้บริการเพื่อพัฒนาหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กปฐมวัย กฎหมายเกี่ยวกับการคัดกรองเพื่อค้นหาเด็กปฐมวัยที่พิการหรือมีความบกพร่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย กฎหมายเกี่ยวกับการติดตามและการส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัย กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือเด็กปฐมวัย

2.3 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย

ควรมีการดำเนินการเพื่อให้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่การจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอนสำหรับ เด็กปฐมวัย กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้พื้นฐานสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัย และกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดตารางการจัดการเรียนการสอน/ตารางกิจกรรมของเด็กปฐมวัย

2.4 มาตรฐานของสถานศึกษาเด็กปฐมวัย

ควรมีการดำเนินการเพื่อให้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดสมรรถนะและตัวชี้วัดการพัฒนาเด็กปฐมวัย กฎหมายเกี่ยวกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาเด็กปฐมวัย และกฎหมายเกี่ยวกับ แนวทางการประเมินคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.5 มาตรฐานครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

ควรมีการดำเนินการเพื่อให้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

2.6 การบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ควรมีการดำเนินการเพื่อให้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำแผนดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.7 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ควรมีการดำเนินการเพื่อให้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการวิจัยและสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. ข้อเสนอเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำกฎหมายฉบับรอง

มีผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานตามบทบาทหน้าที่ของการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่อ้างอิงและกล่าวถึงดังนี้

3.1 กระทรวงศึกษาธิการ

มีบทบาทในการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทกำหนดนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษาสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาส่งเสริมและประสานงานรวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา และราชการอื่น ตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้สถานศึกษาและครู มีแนวปฏิบัติพื้นฐานนำไปใช้วางแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสม และสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาการพัฒนาคุณภาพเด็กในช่วงปฐมวัย โดยให้ยึดหลักการสำคัญ คือ การพัฒนาเด็กแบบองค์รวม (Holistic Development) ให้เด็กมีพัฒนา 4 ด้าน ประกอบด้วย ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างสมวัย รวมทั้งพัฒนาด้านตัวตน (Self-Development) พัฒนาทักษะสมอง (Executive Function: EF) ให้มากขึ้น เพื่อให้เด็กรู้สึกมีคุณค่า มีความเชื่อมั่น และภูมิใจในตนเอง และเป็นเด็กที่คิดเป็น มีเหตุมีผล และรู้จักกำกับตนเอง ต้องมีการดำเนินงานเพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และต้องมีการเพิ่มเติมเนื้อสาระที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ที่ยังไม่เข้าสู่ระบบการศึกษาระดับอนุบาล ได้แก่ เด็กที่อยู่ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เป็นการบูรณาการเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.2 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักงานเลขานุการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย วิเคราะห์และเสนอมาตรการเพื่อผลักดันและสนับสนุนการนำนโยบายระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ไปสู่การปฏิบัติ

ตลอดจนพิจารณาเสนอแนะแนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ของการดำเนินการต่อคณะกรรมการ จัดทำและพัฒนากลไกและระบบการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ตลอดจนร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายในระดับจังหวัดและระดับอำเภอเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการตามภารกิจที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย เสนอแนะแนวทางการจัดสรรและแสวงหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อคณะกรรมการ จัดให้มีการศึกษาวิจัยและการสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กปฐมวัยเพื่อจัดทำฐานข้อมูล รวมทั้งติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย และเผยแพร่ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย จัดให้มีการประเมินผลและการปฏิบัติงานตามนโยบายระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย

3.3 สถาบันการผลิตครู

สถาบันผลิตครูควรจะทำหน้าที่ในการพัฒนาพี่เลี้ยงเด็กปฐมวัย ให้กับทุกภาคส่วนที่มีสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยเพื่อรองรับแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่วิจัยและพัฒนาหลักสูตรต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยจัดเป็นหลักสูตรในระบบคลังหน่วยกิต เพื่อส่งเสริมให้พี่เลี้ยงเด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาตนเองและมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานและการศึกษาต่อ เพราะเป็นเส้นทางที่มีความก้าวหน้าที่ชัดเจน เป็นการสร้างบุคลากรที่ทำหน้าที่พัฒนาเด็กปฐมวัย และเป็นการพัฒนาบุคลากรไปด้วย และหากดำเนินการได้ควรมีการทำความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้ เพื่อวางแผนร่วมกันในการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ

3.4 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาจึงควรพิจารณาเพื่อให้ครูพี่เลี้ยงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือของภาคเอกชน ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรที่ต้องรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพราะแม้ว่าจะไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษา แต่ทุกคนยังต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาเด็ก ดังนั้น หากเปิดโอกาสให้เข้ารับการศึกษาย่อมเป็นการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อทำหน้าที่ได้อย่างมีคุณภาพ มีองค์ความรู้ที่เป็นไปตามหลักวิชาการของการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงการเจริญเติบโตที่มีความสำคัญมาก การพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในศาสตร์ของการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ และความมั่นคงในหน้าที่การงานให้กับครูพี่เลี้ยงเด็ก หากทุกคนมีความมั่นคงย่อมพร้อมที่จะพัฒนางานในหน้าที่ ซึ่งจะเป็นผลดีในการสร้างคุณภาพของเด็กปฐมวัยที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศ เพราะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่คุรุสภาจะมีส่วนอย่างสำคัญในการมีส่วนร่วมพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย

3.5 กระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุขควรมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะแนวทางในการจัดการพัฒนาเพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย กระทรวงสาธารณสุข ควรใช้อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกันควบคุมและรักษาโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพของประชาชนและราชการอื่น ตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข บทบาทของกระทรวงสาธารณสุข จึงต้องมีส่วนในการเติมเต็มหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยเป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ทั้งทางกาย จิตใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน มีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย โดยเริ่มต้นตั้งแต่ช่วงปฐมวัย

3.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จึงต้องมีส่วนอย่างสำคัญในการทำหน้าที่พัฒนาเด็กปฐมวัย โดยจัดตั้งและดำเนินการให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพ เป็นที่ไว้วางใจของพ่อแม่ผู้ปกครอง มีความเชื่อมั่นที่จะส่งเด็กปฐมวัยในความดูแลมาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างแก่ทุกฝ่าย นั่นคือ ผู้ปกครองประหยัดค่าใช้จ่าย ประหยัดเวลาในการรับส่งเด็ก เด็กได้มีเวลาพักผ่อนมากขึ้นเพราะเดินทางใกล้ การสร้างคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการจัดทำคู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง โดยมีเนื้อหาเน้นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของบุคลากรในระดับปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัย

3.7 พ่อแม่ผู้ปกครอง

พ่อแม่ผู้ปกครองคือบุคคลที่เด็กอยู่ด้วยมากที่สุด สมควรอย่างยิ่งที่ต้องมีบทบาทในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีกฎหมายหลายฉบับได้กำหนดไว้ มีทั้งที่เป็นการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบดังที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 11 บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลอื่นซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษา ภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับพ.ศ. 2545 มาตรา 4 ผู้ปกครอง หมายความว่า บิดา มารดา หรือบิดา หรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหมายความถึงบุคคล ที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำหรือที่เด็กอยู่รับใช้การงาน มาตรา 6 ให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา เมื่อผู้ปกครองขอให้สถานศึกษามีอำนาจผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด มาตรา 13 ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 6 ต้องระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท มาตรา 14 ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 9 ต้องระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท นอกจากการกำหนดบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครอง ในด้านของความรับผิดชอบ ยุคปัจจุบันรัฐควรมีการพัฒนาพ่อแม่ผู้ปกครองให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจเพื่อจะได้ทำหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควบคู่ไปกับการที่เด็กได้รับการพัฒนาจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.8 ภาคเอกชน

การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน จึงสมควรอย่างยิ่งที่ควรมีการออกกฎหมายระดับรองเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนได้มีสิทธิในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และหากสามารถดำเนินการตามกรอบแนวทางที่

เป็นไปตามนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สมควรได้รับการและสนับสนุนจากภาครัฐ เพราะนับได้ว่าเป็นการช่วยเหลือภาครัฐในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และอาจกล่าวได้ว่าภาคเอกชนเป็นองค์กรที่สามารถเข้าถึงเด็กปฐมวัยได้ใกล้ชิดและรู้จักเด็กมากที่สุด บุคลากรของภาคเอกชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาเด็กมักจะมาด้วยจิตใจที่ต้องการทำเพื่อเด็กอย่างแท้จริง เป็นการปฏิบัติงานด้วยกำลังแรงกายและแรงใจอย่างแท้จริง ภาคเอกชนจึงสมควรที่จะได้รับโอกาสในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่ต้นทาง โดยเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้าร่วมในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงการให้สิทธิกับภาคเอกชน โดยเฉพาะภาคเอกชนที่เป็นองค์กรการกุศล ไม่หวังผลกำไร จากกิจกรรมการมีส่วนในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

ผลจากการศึกษา ตามโครงการศึกษาและจัดทำข้อเสนอทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทยเพื่อให้ทุกภาคส่วนพัฒนาเด็กปฐมวัยไทย ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1.1 ควรศึกษาเพื่อปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้เกิดการบูรณาการในการพัฒนาเด็กปฐมวัยไทยระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน

1.2 ควรศึกษาเพื่อการจัดทำคู่มือการพัฒนาพี่เลี้ยงเด็กปฐมวัยที่ไม่มีความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.3 ควรศึกษาเพื่อปรับปรุงกฎหมาย ด้านงบประมาณเพื่อให้ส่วนราชการต่าง ๆ สามารถใช้งบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินการของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.4 ควรศึกษาแนวทางการการพัฒนาครูพี่เลี้ยงเด็กปฐมวัย ให้ได้รับวุฒิตรงตามสายงานที่ปฏิบัติ โดยอาศัยความร่วมมือจากคุรุสภาและสถาบันการผลิตครู

เอกสารอ้างอิง

กรองทอง บุญประคอง. (2561). **คุ้มครองเด็กปฐมวัย เป็นรากฐานการสร้างพลเมืองคุณภาพ.** *โดย กรองทอง บุญประคอง*. มติชนออนไลน์, วันที่ 20 เมษายน 2561. จาก. https://www.matichon.co.th/columnists/ news_922540 เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2566.

คณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ กลุ่มกระทรวง คณะที่ 2 .(2562). **รายงานการพัฒนาเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพมหานคร : เอกสารสำนักงาน.

ราชกิจจานุเบกษา. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.** เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. วันที่ 6 เมษายน 2560.

ราชกิจจานุเบกษา. (2560). **พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560.** เล่ม 134 ตอนที่ 63 ก. วันที่ 13 มิถุนายน 2560.

ราชกิจจานุเบกษา. (2561) **พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561**. เล่ม 135 ก ตอนที่ 33 ก. วันที่ 13 พฤษภาคม 2561.

ราชกิจจานุเบกษา. (2561). **ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (2561-2580)**. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. วันที่ 13 ตุลาคม 2561.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ.** กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟิก.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). **กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : อีเลฟเว่น สตาร์ อินเตอร์เทรด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). **แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 - 2570.** กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิก.

อรพรรณ บัวอิ่น. (2560). การศึกษาปฐมวัยและพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนในประเทศกำลังพัฒนา : หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศไทย. ***วารสารพัฒนาการเศรษฐกิจปริทัศน์.*** *11*(1): 75-107.